

Bibeln tillhör alla

När frikyrkorörelserna i Sverige växte fram från mitten av 1800-talet och framåt så var det ett bärande tema att den enskilda människan själv skulle ha rätten att läsa och uttolka Den Heliga Skrift. Det är en kamp som nog inte är över ännu.

I Forum den 22 februari skrev jag om de två skilda synsätt på Bibeln som splittrar svensk kristenhet idag. Kyrkoherde emeritus Anders Olsson kommenterade artikeln i HT den 3 april. Det är jag glad för, eftersom förståelsen för Bibelns budskap bara kan ökas när Bibeln används, läses, kommenteras och diskuteras.

Men ingen har rätt att diktera en tolkningsmodell åt någon annan. Inte Anders Olsson med sin prästexamen, och inte jag med ett års folkhögskoleologi i bagaget. Allt vi kan göra är att berätta om hur vi själva läser och tolkar den, i bästa fall till vägledning för andra i deras möte med Bibeln.

När utsatta människor läser Bibeln får det ofta oanade konsekvenser. Jesu agerande att söka upp de mest utsatta, visa dem solidaritet och framhålla dem som föredömen har inspirerat fler förtryckta till uppror än både Marx och Engels kommunistiska manifest eller Maos lilla röda.

Tolkning som utmanar

I Sydamerika gjorde de fattiga på 60-talet motstånd mot den förtryckarmakt som var starkt lierad med katolska kyrkan. Stödda av ett antal präster utformade de sin egen teologi, den så kallade befrielse-teologin. Den har bland annat resulterat i den nicaraguanska bondemässan, ett körverk flera gånger framfört i Hudiksvall, där Jesus arbetar sida vid sida tillsammans med de fattiga på fälten. Senare har kvinnliga teologer gjort Jesus till sin bundsförvant i det som kallas feministteologi. Fotografen Elisabeth Olsson valde bilden istället för ordet när hon placerade Jesus mitt ibland homosexuella, läderbögar och transvestiter. Kanske gick hon alltför långt på ett par punkter, men i princip följer debatten kring utställningen Ecce homo ett välkänt mönster. Den som lyfter in Jesu agerande bland de förtryckta i vår tid och ställer honom på de utsattas sida idag, får alltid räkna med motreaktioner. ”Så får man inte läsa Bibeln.” Bibeltexterna utmanar ännu.

Läser själv

Frikyrkorörelsens framväxt var en direkt följd av att läskunnigheten ökade bland vanligt folk. Man läste själv vad Jesus sagt, och såg skillnaden jämfört med vad dåtidens präster levde och lärde. Därför vägrade man ta nattvarden av präster som söp, därför höll man egna möten där man predikade, sjöng och delade ut nattvarden fast det var förbjudet för den som inte var prästvigd. Därför utvandrade man till Amerika om det var nödvändigt för att få utöva sin tro.

Idag behöver man knappast utvandra. Prästerskapets och kyrkans tolkningsmonopol på andlighetens område är brutet. Dagens sökare behöver inte nöja sig med vad som serveras utan söker själva.

Men det är påfallande hur svårt kyrkan har att hantera den gränslösa andlighetens värld. Istället för att bejaka sökandet, delta i dialogen och erbjuda sina tolkningar väljer man alltför ofta att avvisa det. Om man hävdar sin egen linje med argumentet att Bibeln till minsta punkt är ofelbar och överlägsen annan vishetslitteratur blir man inte trodd. En modern sökare vet att Bibeln rymmer många sinsemellan oförenliga utsagor och har givit upphov till de mest skilda tolkningar. Därmed riskerar man också att skymma sikten för det Bibeln faktiskt skulle kunna säga till den människan.

Kärleksmöte med Gud

Ändå är Anders Olsson svaret på spåren. Gudsrikets hemlighet är något långt utöver vad mänskligt intellekt kan omfatta, skriver han. Där håller jag med honom – så fort vi tror oss veta något säkert är vi ute på hal is.

Anders Olsson skriver om mötet med den Jesus vi lär känna i Bibeln, den som kyrkan måste kunna visa på. Att tro på Gud är ju inte detsamma som att forma ett teologiskt system och sedan hålla fast vid att det är sant. Att tro är en relation, ett möte med en personifierad kosmisk kraft, Gud i mänsklig gestalt.

Trubaduren Ingmar Johansson hör till dem som lyckats bäst med att sätta ord på vår tids sökande, det som rör sig bortom teologin och in i den kärleksfulla relationen mellan den enskilda människan och Gud:

*Jag behöver inga samfund,
ingen prälig liturgi,
inga flera trötta psalmer,
ingen livlös teologi,
Kom och bär mig genom natten
är det enda jag begär
jag är törstig, ge mig vatten
kom och gör mig riktigt kär.*

*Ge mig sanningen om korset,
lika naken som min hud
låt mig drabbas av din kärlek,
Kom och gör mig kär i Gud
Kär i Gud*

Roland Hamlin

*Läs och debattera tidigare artiklar på
<http://communities.msn.se/RolandHamlinsForumartiklar>*